

Risale-i Nur'un tefekkür hazinesi

Ünal Ziylan: “Hizbü'l-Kur'ân ve Hizbü'n-Nuriye nedir? Aynı münacat mıdırlar?”

Risale-i Nur bir tefekkür denizidir. Bediüzzaman tefekkürünü bazen Arapça, bazen Türkçe kaleme almış ve her iki lisanda farklı metinlerle “Bir saat tefekkür, bir sene ibadetten daha hayırlıdır” hadisine mazhar olmuştur.

Hizbü'l-Kur'ân ve Hizbü'n-Nuriye farklı birer hizbdirlere, Risale-i Nur'un da birer tefekkür hazinesidirler. Ayrı ayrı ele alalım:

HİZBÜ'L KUR'ÂN

Bediüzzaman Hazretleri Risale-i Nur'u Kur'ân'ın genellikle imanla ilgili âyetlerinin tefsiri olarak yazmıştır. Risale-i Nur'a kaynaklık âyetleri sûreleriyle birlikte bir hizb olarak bir araya toplamıştır. Hizbü'l-Kur'ân budur.

Sahabelerin de yer yer Kur'ân'ın belirli konularda âyetlerinden hizipler meydana getirdiği vakidir. Meselâ Hazret-i Osman'ın (ra) bir Hizb-i Kur'ân'ı vardır. Peygamber Efendimiz'in (asm) büyük bir kumandanı olan Hazret-i Usame'nin (ra) hamde, istiğfara, tesbihe, tevekküle, selâm lâfzına, tevhide, yani la ilahe illallah kelimesine, Rabb kelimesine ait ayrı ayrı birer Hizb-i Kur'ân'ı vardır. İmam-ı Gazalî'nin, sair muhtelif aktabın ve tarikat şeyhlerinin de Kur'ân'dan hiziplerinin olduğu bilinmektedir.

Kur'ân içinden hizipler çıkarmak Kur'ân'a aykırı veya Kur'ân'ı bozmak değildir. Kur'ân'dan belirli mefhumlar etrafında hizipler yapmak, sadece o mefhumlarla ilgili âyetleri bir arada bulmak için bir metoddur. Ve bu yapılagelmiştir.

Bediüzzaman Hazretleri de Risale-i Nur'un esasları olan imanî âyetleri kendisine vird edinerek okumuştur. Zamanla bu okuyuşlar hizb suretine girmiştir. 1 Bediüzzaman, herkesin her vakit bütün Kur'ân'ı okumaya vakit bulamadığını, böyle bir hizb-i Kur'ân'da herkes her vakit daha fazla faziletli âyetleri ve sûreleri bir arada bulacağını ve istifade edeceğini kaydediyor. 2

HİZBÜ'N- NURİYE

“Hizbü'n-Nuriye”, Âyetü'l-Kübra Risalesi'nden önce yazılmıştır. Bütün kâinatı ve

bütün âlemleri sayarak tevhid hakikatine delil getiren Âyetü'l-Kübra Risalesi'nin Birinci Makamı sayılmaktadır. Hülâsatü'l-Hülâsa olarak da bilinmektedir. Veciz bir Arapça üslûp ile yazılmıştır. Kâinatı tefekkür için güzel bir kaynaktır. Âyetü'l-Kübra'nın Birinci Makamı Arapça olduğu için Âyetü'l-Kübra'dan çıkarılmış, müstakil yazılmıştır. İkinci Makam ise Birinci Makamın burhanlarını, bir nev'î tercümesini ve mealini beyan ediyor. 3

Arabî Hizb-i Nuriye'nin gayet muhtasar bir hülâsasının hülâsası ve tesbihatta tekrar edilen Kelime-i Tevhid'in "Muhammedür-Resulullah" olan ikinci kısmının bir nev'î tercümesi On Beşinci Şuâ'nın İkinci Makamı'nda da yazılmıştır.

Hizbü'l-Ekber-i Nûriye'nin, Üstad Hazretleri'nin hayatındaki yerini kendi ifadelerinden dinleyelim: "Ne vakit sıkılısam ve fikir ve kalbe yorgunluk ve usanç gelse bu hizbin bir kısmını mütefekkirâne okumuşsam, o sıkıntıyı ve usanç ve yorgunluğu izâle ediyordu. Hattâ bilâistisnâ, her gece sabaha yakın, dört beş saat meşgûliyetten gelen usanç ve yorgunluk, o hizbin altısından birisini okumasıyla hiçbir eseri kalmadığı bin defa tekerrür etmiş." 4

Âyetü'l-Kübra'nın ve Hizbü'n-Nuriye'nin Hülâsatü'l-Hülâsası, "Hizbü'l-Envar-i Hakaiku'n-Nuriye" de denen Büyük Cevşen'de bir tefekkür ve duâ metni olarak yer almaktadır. Bediüzzaman Hazretleri bu duâ metninin önemini şöyle beyan ediyor:

"Âyetü'l-Kübra'nın Birinci Makamı'nın ayrı ve nuranî bir diğer tarzı ve kâinat kitabının Tevhid dili ile kısaca okuması ve kıraati ve geniş bir hayalin muhtasar bir tevhidnamesi ve namaz tesbihatındaki tehlin kâinat halka-i zikrinde ve lisan-ı hal ve lisan-ı kal ile erkân-ı âlemin çektikleri o kelime-i Tevhidin feyizli bir tezahürü ve gelen âyetin iman noktasında bir parlak tefsiri olan Âyetü'l-Kübra'nın hülâsatü'l-hülâsasıdır. Ara sıra, bazı vakitte mütefekkirane okunsa güzel olur, imana kuvvet verir." 5

"Hizbü'l-Ekber-i Nûriye"yi okumak hem Peygamber Efendimiz'in (asm) müjdelediği bir yıllık ibâdet hükmündeki tefekkürü ve sevabını bize kazandırır, hem de küllî bir ibâdet hükmüne geçer.

Dipnotlar:

- 1- Emirdağ Lâhikası, s. 482.
- 2- Emirdağ Lâhikası, s. 480.
- 3- Şuâlar, s. 120.
- 4- Kastamonu Lâhikası, s. 23.
- 5- Hizbü'l-Envar-i Hakaiku'n-Nuriye, s. 383